

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars I. De judiciis & judicialibus. Hoc est de Sententia & re judicata, Executione, Attentatis, Judice, Notario, Advocatis, Procuratoribus, Expensis, & aliis ad materiam judiciorum. Pars II. Relatio Romanæ Curix forensis, ejusque Tribunalium, & Congregationum

**Luca, Giovanni Battista de
Coloniae Agrippinae, 1691**

Disc. XIV. De alimentis, & sumptibus litis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74090)

Non allegatur suspectus *Duran. dec. 149. num. 5.* Etque existente non solvendo, iudex qui deputavit, tenetur, sed in subsidium iuxta regularem Magistratum obligationem. *Rot. dec. 689. num. 1. & 2. p. 1. recent.*

De plerisque aliis ad materiam sequestri faciendis, agitur in sede beneficii occasione sequestri beneficiorum, *dicto disc. 98. de benef.*

Item de cautione de iudicio Sisti, vel assecurationis iudicii, aut expensarum, an intelligenda sit pro ea instantia, in qua data est, vel in aliis iudiciis, & tota causa, habetur infra agendo de expensis, ac etiam in materia crediti, & debiti. *de credito & deb. disc. 99. & 100. & infra in disc. in quo agitur de condemnatione expensarum.*

De alimentis, & sumptibus litis.

SUMMARIUM.

- 1 DE subministracione alimentorum & sumptuum pauperi colliganti.
- 2 Abbati, vel Monacho debent dari à Monasterio.
- 3 Uxori per virum.
- 4 Filio per patrem.
- 5 De clausula subministratis per ablativum absolutum.
- 6 Impedit processum cause.
- 7 De taxa, seu quantitate.
- 8 de dicta clausula per ablativum, cum alia clausula arbitrio.
- 9 Quid operetur hoc rescriptum.
- 10 De casu quod sine rescripto petantur ex solo iudicis officio.
- 11 De stylo dandi aliquam summam in causam declarandam.
- 12 De requisitis necessariis pro his alimentis.
- 13 De illo paupertate.
- 14 De illo boni juris per sententiam.
- 15 Etiam sine sententia per solam decisionem, vel alium gustum.
- 16 An debeantur in iudicio particulari.
- 17 De causa status inter Monasterium, & Monachum, vel patrem & filium.
- 18 Mulieri vir, vel ejus pater debet alimenta pendente lite super matrimonio.
- 19 Pauper pauperi non tenetur.
- 20 An restituantur, vel impententur.
- 21 An tutor pupillo pendente redditione rationum.
- 22 De debitis per creditorem debitori carcerato.
- 23 Generaliter quod sit materia arbitraria non habens regulam certam.

DISC. XIV.

1 SOlet item una Partium, sub pretextu paupertatis, ac insufficientiæ eius virium ad litem subministrandam, petere ab altera colligante subministracionem alimentorum, & sumptuum litis, ex quadam juris dispositione, ita inducta, ne pauper à potente, qui eius bona vel jura occupat, ac detinet, opprimatur, ideoque dicitur privilegium, quod conceditur petitori, adversus possessorem bonorum, quæ petitor ad se spectare prædat, sive adversus denegantem illud jus, vel statum, quo non controverso, de consequenti resuleret ipsius petitoris sustentatio. Ut (ex gr.) in monacho contentente de statu monastico, cum Abbate, vel cum Monasterio, à quo expulsus reperitur, vel Abba-

ti, seu Abbatissæ litiganti super Prælatura, *Buratt. disc. 615. & 756.* Ac etiam in uxore expulsa à viro, sub pretextu nullitatis matrimonii, vel ex alia causa, quæ matrimonium, vel eius effectus concernat, *apud Bich. decis. 82. Royas decis. 422.* Aut in filio contentente cum patre, *Buratt. decis. 756.* cum similibus.

Quatenus itaque pertinet ad praxim Curie pluribus modis de hoc agi solet; Primò nempe, quando ille, qui præten dit alimenta à colligante, in Rota, vel coram alio J udice, ut desuper effugiat disputationes coram ipso J udice habendas, adeat Signaturam Gratiæ, vel Justitiæ, atque in ipsa prima provisione, vel in causa progressu super huiusmodi subministracione rescribi obtineat præcisè, cum clausula scilicet *subministratis, &c.* Et tunc coram J udice causæ, cui commissio, vel rescriptum dirigitur, nulla cadit disputatio super puncto, an hæc alimenta debeantur, necne, cum ista clausula concepta per ablativum absolutum, importet Principis decretum decisivum, ideoque partes J udicis, absque aliqua cognitione consuetorum requisitorum, de quibus in una, vel altera Signatura cognitum, vel actum sit, sunt in exequendo. *Merlin. decis. 7. & Royas dicta decis. 422. & sequens.*

Quinimò, cum ablativus absolutus importet conditionem, ideoque rectè ille, cuius favore rescriptum prodiit, se opponit, ut in causa procedi non valeat, nisi prius ista conditione adimpleta, eique parito, cum ita suspendatur aliàs iurisdictionis, *infra in eo disc. in quo agitur de processu in causis pensionum, & alibi.*

Quare disputationes, quæ desuper haberi solent in Rota, vel coram aliis J udicibus, percipiunt taxam, seu quantitatem, super qua, certa regula statui non potest, cum generaliter materia alimentorum reposita sit in J udicis arbitrio, regulando ex facti qualitate, & circumstantiis, pro qualitate scilicet personæ, & loci, ac etiam bonorum vel iurium, sint in lite, ad proportionem fructuum ipsius rei, non autem si de re infructifera agatur. *Buratt. decis. 906. ubi add. & ad dec. 15. & 707. decis. 398. in fin. par. 13. rec. & in aliis, in quibus de materia ut infra.*

Alter disputationis modus est, quando pariter una, vel altera Signatura rescribit de hac subministracione, non quidem præcisè, cum dicta clausula *subministratis*, sed cum clausula *arbitrio, &c.* Et tunc disputatur coram J udice, etiam de ipsa substantia subministracionis, ac de eius requisitis, quasi quod commissio intelligenda sit prout de jure; Sive quod de hoc in commissio non ageretur, sed subministratio peteretur ex dispositione juris.

Illæ verò dignoscuntur differentiæ, vel effectus, ob quos illud rescriptum alicuius majoris operationis remanet; Primò nempe, ut ille, qui subministracionem petit, rectè se opponere valeat, quod de hoc ante omnia disputetur, ut præsertim Rota praxis docet; Et secundo quod ista clausula *arbitrio, &c.* Licet intelligenda veniat prout de jure; Attamen, ne omnino inanis remaneat juris rigorem in aliquo temperat, sive de illo relaxat, ut propterea circa justificationem requisitorum, ea non adeo concludens, ac rigorosa requiratur; Ex vulgari, & frequenti axiomatico, quod arbitrium aliquid relaxat de juris rigore, ut in omni materia habetur.

Tertius modus est, quando huiusmodi commissio, vel rescripto cessante, ista subministratio petatur ab ipso J udice, coram quo causa pendet, ex dispositione juris; Et tunc formalis disputatio super

per eius requisitorum justificatione assumitur; Atque stante stylo Tribunalis Rotæ omnia decidendi prævia formali disputatione dubii; Hinc proinde particulare dubium desuper datur, cum decisionis ædificatione; Idemque etiam in aliis duobus modis, de quibus supra agi contingit, in primo scilicet circa taxam, & in altero circa dubium, quod ex scripti ventre resultat, an scilicet intret arbitrium, ut de hoc stylo habetur infra in relatione Curia agendo de hoc Tribunali Rotæ, infra dis. 32.

Bene verum, quod quandoque pro facti qualitate, ob moras, quas iste stylus secum ferre solet, tam circa formalem justificationem requisitorum, quam circa disputationem, ac ædificationem decisionis, adversus quam audientia concedi solet, ut loco citato advertitur, practicari solet ille stylus, qui in aliquibus aliarum Ditionum Tribunalibus, est magis frequens, provisionaliter scilicet decernendi aliquam summam in causam declarandam.

Verum super hoc nimium circumspicere procedi debet, nimiumque raro concedi, ne alias anxia detur vivere volentibus de alieno, lites excitandis, ut ita pecunias à colligante extorqueant; Unde propterea, quando etiam concludens requisitorum probatio non habeatur, saltem aliquis vehemens fumus necessarius videtur, non autem, ut in Judicis arbitrio repositum esse debeat, ex proprio capite, atque ad complacentiam de alienis bonis disponere.

Requisita verò desuper necessaria tria sunt; Primum nempè paupertas; Secundò præsumptio boni juris; Tertio, quod agatur de causa, vel jure universalis, Galeot. lib. 1. contr. 6. Buratt. & add. decis. 15. & 707. add. ad Gregor. decis. 189. decis. 398. par. 13. rec. & sæpius, cum sit principium in foro quotidianum.

Primum requisitum, utpotè nudi facti, ac probationis, certam non habet regulam, cum à qualitate probationum pendeat, & an illa concludant necne, solumque eam recipit regulam, quod licet paupertas sit homini connaturalis, cum omnes nudi oriamur, ideoque bona fortunæ sint accidentia, adeo ut ad alios effectus, ista sola præsumptio, quandoque sufficiat; Ad hunc tamen effectum eius probatio, perfecta, & concludens necessaria est, tanquam fundamentum intentionis.

Alterum requisitum præsumptionis boni juris, ut plurimum, atque pro frequentiori contingentia, pendet à sententia favorabili per petitorè obtenant, quamvis per appellationem suspensa esset; Licet enim appellatio suspendat sententiam, omnesque eius effectus, perinde ac si lata non esset; Attamen adhuc istum rectè operatur effectum; Ideoque pro frequentiori contingentia, in secunda instantia, potius quam in prima, huiusmodi disputationes haberi solent.

Quamvis autem iste modus justificandi hoc requisitum facilius sit, ac frequentior; Non autem est taxativus, ac præcisus, quoniam si aliundè, idem boni juris fumus habeatur, adhuc admittendus est; Et præsertim in Rota, quamvis adhuc nulla sententia in causa emanaverit, dummodo aliqua prodierit decisio petitoris favorabilis, quoniam ista eundem operatur effectum; Licet enim decisiones sint actus merè extrajudiciales, aliud non continentes nisi quandam propalationem voti, vel sensuum Tribunalis, seu motiva, ex quibus in animo habeatur, ita decernendi, unde propterea per Rotas Florentinam, & Senensem, motiva potius, quam decisiones appellantur, ut magis distinctè advertitur infra in relatione agendo de Auditorio Rotæ, in relatione

Curia disc. 32. Attamen illa ostendunt bonum jus, atque ad hunc effectum sententiæ æquipollent, quamvis adversus decisionem pendat revisio, cum etiam gustus boni juris in hoc admitti soleat, utpote in materia arbitraria, quæ tota pendet à facti circumstantiis.

Tertium requisitum est sub questione, quoniam licet una opinio illud requirat, eaque opinio probabile habeat fundamentum; Attamen altera opinio, quam tenere videtur Rota, & Curia, contentatur etiam iudicio, seu causa particulari, in qua de aliquibus bonis fructiferis agatur, ex quorum fructibus hæc subministratio haberi possit, pro facti, ac bonorum qualitate. Ideoque non de facili certa regula desuper statui potest, cum in Judicis arbitrio nimium id repositum videatur.

Procedunt hæc generaliter inter quoscumque extraneos litigantes, inter quos alia non suppetat ratio huiusmodi subministratonis; Secus autem ubi ea petatur à persona, in qua aliqua vigeat ratio peculiaris, quodque his non vigeat super bonis, sed potius super statu; Pura, juxta exempla superius tradita; inter patrem & filium; Virum & uxorem, Monachum & Abbatem, vel Monasterium, cum similibus, cum isto casu primi requisiti justificatio necessaria non sit, ob præsumptionem, quod ille non habeat aliundè, quoties ea per contrariam probationem non excludatur, atque ratione subjectæ materiæ non intret inspectio tertii requisiti, ex superius ductis.

Adeoque favore mulieris litigantis cum viro, præsertim de federe matrimonii procedi solet, ut quando vir idoneus non existat, quia nempe sit filius familias, tunc etiam pater viri ad id cogi solet; Quod absolum videtur, quando invito, vel infcio patris, matrimonium contractum sit, apud Royas dicta decis. 422. in casu de quo sub tit. de matrimonio disc. 2.

In reliquis autem generaliter præsupponenda est idoneitas eius, à quo hæc subministratio petitur, cum alias pauper pauperi ad id non teneatur, neque cogi quis debeat pati præiudicium in alimentis propriis, ut illa alteri subministraret. decis. 398. num. 13. par. 13. rec.

An autem ista alimenta restitui debeant in casu succumbentia, sub questione est, varias opiniones habente, unde propterea Tribunalium stylis in hoc deferendum est, de utraque opinione apud Fab. de Ann. conf. 102. Franch. dec. 614. add. ad Gregor. dec. 189. & ad dec. 617. par. 4. rec. tom. 3. num. 139. & seqq. Mant. dec. 43. & 171.

Regulariter non debentur per tutorem pupillo facti adulto, pendente redditione rationum, nisi facti circumstantiæ iudicis officio locum aperiant, Ursill. ad Affl. decis. 10. numer. 7. Buratt. decis. 485. nu. 1.

De alimentis autem debitis per creditorem debitori carcerato etiam Judæo, agitur infra, agendo de exequutione personali, ac etiam in relatione Curia de Congregatione visitationis carceratorum, in relatione Curia disc. 29.

Et in summa, ista materia facti potius quam juris dicenda est, adeo ut certam regulam generalem non recipiat, tam circa boni juris, quam paupertatis justificationem, ac etiam circa taxam alimentorum pro facti causæ, & personarum, ac locorum qualitate, ideoque Tribunalium stylis nimium est deferendum.

De

Decumulatione, ac variatione iudiciorum, & actionum; Et quando electio unius, alteri præjudicet.

SUMMARIUM.

- 1 Actor non potest intentare plures actiones diversas, vel contrarias, sed reus utitur pluribus exceptionibus diversis, vel contrariis.
- 2 Per electionem unius ex pluribus actionibus, alius remanet præjudicatum, ut variari non possit.
- 3 Fallit in executivis, in quibus cumulatio, & variatio datur, & de variatione etiam in exequentibus.
- 4 In vim clausularum salutarium datur variatio etiam in ordinariis.
- 5 Declaratur quando clausula operentur, nec ne.
- 6 De materia compatibilitatis, vel incompatibilitatis, in iudiciis possessoriis.
- 7 Quando per electionem actionis criminalis censeatur renunciatum civili, vel è contra, si utraque est ex causa pœna.
- 8 Quid ubi una est ratio pœna, & altera pro interesse.
- 9 Quando Iudex civilis imbebeat criminali, vel è contra.
- 10 Iudicium universale quiescere facit iudicium particulare.
- 11 Iudicium possessorium suspendit, & quiescere facit petitorium.
- 12 Ita etiam iudicium purgationis attentatorum suspendit negotium principale.
- 13 An & quando ille, qui intentat iudicium ordinarium, regredi possit ad summarium, vel executivum, & è contra.
- 14 Quando dicatur intentatum iudicium ordinarium ad dictum effectum.
- 15 An id sequatur per exhibitionem articulorum, & per testium examen.
- 16 Quod regulariter examen testium non congruat iudicio executivo.
- 17 Quando per electionem via ordinariæ, non censeatur præjudicatum executivæ.
- 18 Ille, cui concedatur potestas variandi tenetur ad resolutionem expensarum.
- 19 Clericus, qui conventus coram Iudice laico distulit opponere de clericatu, tenetur rescire expensas cum declaratione.
- 20 Quid de privilegiato eligente, vel variante forum in vim l. unica.
- 21 Electio iudicii ordinarii ex parte unius non præjudicat alteri parti in iudicio summario, vel executivo sibi competente.
- 22 De commissionibus, & rescriptis adversus præventiones, vel iudicia introducta ex parte rei.

DISC. XV.

1 Juris civilis rigorosæ formalitates, Actori facultatem denegant, cumulandi plures actiones diversas, vel diversa iudicia; Reo tantum concedendo, ut ad sui defensionem, plures diversas, imo contrarias exceptiones proponere valeat, *Sansel. decis. 72. Gregor. & add. dec. 242. Capyc. Latr. consult. 114. num. 9. Mantie. decis. 141. add. ad Buratt. dec. 58.* Ideoque Reo opponente, Actorem obligant ad restringendum ad unam ex pluribus intentatis a-

ctionibus; Eidem quoque denegando variandi facultatem, quodque propterea per unius electionem in aliis præjudicatum sit, eisque præclusus aditus, vel regressus, *Cap. ut quis duas, de elect. in 6. & infra num. 7. cum seq. Buratt. decis. 208. & 502. decis. 200. post Zach. de obl. cam.*

Tribunalium autem, frequentius recepta praxis, cum aliqua varietate, pro diversis legibus, vel slyis, ex eadem tamen generica ratione æquitatis, vel naturalis veritatis de facto attendendæ, huiusmodi rigores, quos fortè illorum temporum mores exigebant, hodiè verò indiscretos, parumque rationabiles fateri oportet, nimium temperavit; Distinguendo in primis inter iudicia ordinaria, & summaria, ac executiva, ut in hac secunda specie, cumulatio concedatur, ac etiam variandi facultas pro eodem fine assequendo. *Mantie. dicta decis. 141. per add. ad Buratt. dicta decis. 58. cum aliis ubi supra.*

Hinc proinde receptum est, ut creditori debitorem in processu summario, & executivo cogenti ad solutionem debiti, vel ad aliud implementum, facultas competat, utramque actionem, seu utrumque remedium, reale, & personale cumulare, ac etiam de uno in aliud variare, ut scilicet, facta executione in bonis, executionem personalem, vel è converso, petere valeat, imo etiam in eodem actionis, vel executionis realis genere variare, ut ita debitor magis tædio, ac molestiis affectus, id, ad quod tenetur, adimpleat; Quoties tamen, quædam non scripta æquitas, Iudicis officium impellat ad id denegandum, quia nempe, ex jam factæ realis executionis imminente consumatione, prompta sit satisfactio; Id autem certam non recipit regulam, cum pendeat ex facti particularibus circumstantiis, prudenti Iudicis arbitrio pensandis. *Franch. & add. decis. 200. Rot. decis. 122 & 161. p. 6. rec. 163. & 197. post Zach. de oblig. decis. 343. par. 10. & sæpius.*

In causis verò ordinariis, illisque summaris, quæ quamdam ordinariarum figuram, seu speciem circa ordinem processus, redolere videntur, ut in aliquibus iudiciis possessoriis contingit; Ex beneficio clausularum, quæ in libellorum, ac monitoriorum rubrica insinuatæ sunt, *disc. 8.* licita redditur illa cumulatio, quæ incompatibilitatem non redoleat; Et quatenus etiam incompatibilitas obstet, adhuc tamen cumulatio proficua est, ut ita censeatur deducium omne validius, & pinguius remedium, quod de jure magis competere, causæ progressu doceat, usque quo per sententiam, vel per alium restrictionis, vel declarationis actum, unius ex compatilibus electio sequuta sit, cum incompatibilium simultaneum concursum pro fine iudicii, neque praxis admitrat, & de consequenti, neque variatio, electione jam facta concedatur, ideoque clausula operativa sunt pro iudicii ingressu, ac etiam pro aliquo progressu, ne juxta antiquos rigores, ob libelli ineptiam, processus omnino corruat non autem pro egressu, per sententiam, vel per decretum, ejusque executionem. *infra in eo disc. in quo agitur de sententia.*

Adhuc tamen, quod magis benignè fieri potest, incompatibilitas interpretationem recipit, seu conciliatur; Ut puta (ex. gr.) possessoria retinendæ, & adipiscendæ, vel recuperandæ, contraria, sive incompatible reputantur, adeout regula sit, quod petens immitti, vel reintegrari, fateatur se non possidere, quinimò fateatur colligantem esse possessorem, cui propterea pro manutentione, ista confessio sufficit ad suæ possessionis probationem, quam-